

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MIOSUNESTI, C. HAGI-THEODORAKY**COLABORATORI PRINCIPALI:****DIM. ALEXANDRESCO**

Profesor la Facultatea de drept din Iași

MIHAIL ANTONESCU

Fost decan al Baroului de Ilfov

PETRE MISSIR

Decanul Facultății de drept din București

ALEX. D. DOBRIJEANU

Președinte la Înalta Curte de Casație

C. HAMANGIU

Consilier la Înalta curte de Casație

G. NEDELCU

Fost secretar general la Minist. de Justiție

G. CRISTESCU

Doctor în drept, avocat

G. PLASTARA

Profesor la Facultatea de drept, avocat

BARBU DIMITRESCU

Conferențiar la Facultatea de drept din Iași

ANDREI RĂDULESCU

Prof. supl. la Facultatea de drept, președ. trib. Ilfov

MIRCEA T. DJUVARA

Doctor în drept, avocat al Statului

N. STĂNESCU

Doctor în drept, avocat

SILIU RĂDULESCU

Judecător la trib. Ilfov

I. GR. PERIETEANU

Avocat

IOAN SIMIONESCU

Doctor în drept, magistrat

CONST. GEROTA

Doctor în drept, avocat

VICTOR DUCULESCU

Avocat

DEM. DIMA

Doctor în drept, avocat

IULIU DRAGOMIRESCU

Avocat, Chișinău (Basarabia)

GHEORGHE DRĂGĂNESCU

Doctor în drept, profesor supl. la Facultatea juridică

CESAR PASCU

Avocat

EM. SLĂTINEANU

Avocat

EUG. EMMANUEL

Doctor în drept, avocat

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3

ABONAMENTUL: PE UN AN 80 LEI; PE JUMĂTATE AN 40 LEI. — UN NUMĂR 3 LEI

REDACTOR-ADMINISTRATOR: B. P. RADULESCU

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA GUTENBERG, SOCIETATE ANONIMĂ. STRADA PARIS No. 20

1920

SUMAR:

V. Athanasovici și A. Zeuceanu.— *Nulitatea actelor de înstrăinare încheiate cu supușii statelor inamice. (Concluziuni în procesul dintre G. C. Stoicescu și I. Schlesinger).*

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ — *Inalta Curte de Casație și Justiție, secția I.— Ordonanță prezidențială de référé.— Cazurile în care poate fi dată. — Discutarea validității titlului.* (Ionas Silberman cu Primăria Capitalei).

Trib. Prahova, secția III.— Rechizițiuni făcute de inamic.— Titlu de proprietate.— Statul român sub-achizitor.— Revendicarea mărfurilor. (Firma Tepeș-Șerbănescu cu Ministerele de Război și Industrie și Comerț).

La 1 Mai expirând prima jumătate de an dela reparațiia DREPTULUI, rugăm pe abonații noștri din provincie care nu au achitat abonamentul, să binevoiască a-l trimite prin mandat postal.

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-ler

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Pe lângă datoria patriotică de a ajuta Statul la nevoile lui, propriul nostru interes ne îndeamnă de a subscrie cât mai mult la împrumutul intern al refacerii.

Subscriitorii la acest împrumut sunt scutiți pentru sumele subscrise de impozitul asupra creșterii averilor (câștigurile de război) și asupra averilor. Sumele subscrise nu se vor socoti la stabilirea averilor asupra cărora se va executa un eventual împrumut forțat.

Titlurile acestui împrumut vor fi scutite de orice impozite prezente sau viitoare.

Nulitatea actelor de înstrăinare încheiate în timpul războiului cu supușii statelor inamice

Concluziuni din partea d-lui G. C. Stoicescu în proces cu d-l Isidor Schlesinger¹⁾

Chestiunea de drept ce urmează să cercetăm este aceasta : după principiile de drept internațional, după legile noastre în vigoare, la epoca facerii actului, și după convențiunile internaționale posteroare, sunt sau nu valabile actele a căror nulitate cerem să se declare ?

Din punct de vedere al dreptului internațional public, efectele declarațiunei de război, asupra raporturilor dintre particulari, au ca consecință directă oprirea oricăror relațiuni comerciale pentru supușii statelor beligerante.

Plecând dela acest principiu al interdicțiunei comerțului, s'a admis ca o consecință inevitabilă, că

1) Tribunalul Ilfov secția II, sub președinția d-lui președinte Liciu, a admis acțiunea d-lui G. Stoicescu represintat, prin d-nii avocați V. Athanasovici și Al. Zeuceanu, în procesul cu d-l Isidor Schlesinger, apărât de d-nii Take Ionescu și R. Elias.

Publicăm concluziunile părții reclamante care prezintă un interes juridic de actualitate. În numărul viitor vom publica și ordonanța prezidențială.

N. R.

orice contract, de orice natură, încheiat în timpul războiului cu supușii Statelor inamice este nul și fără nici un efect.

S'au admis câteva excepțiuni care nu fac decât să confirme această regulă generală, ele sunt relative la contractele încheiate pe baza unei autorizări generale sau speciale, acordată de beligeranți supușilor lor ; la contractele care se referă la relațiuni pur civile, cum este căsătoria, regularea de drepturi succesoriale sau altele de aceeași natură ; în fine la contractele necesare (comerciabile), adică actele făcute de prizonieri sau de supușii Statelor beligerante în teritoriul inamic pentru necesitățile lor de trai. (Dalloz, *Répertoire*, vol. VI, V^o Guerre, No. 144).

Toți autorii sunt de acord asupra acestui principiu. (Bonfils et Fauchille, *Droit international public* p. 1064). «Comme corollaire d'interdiction de faire le commerce, il suit que tout contrat privé conclu pendant la durée dela guerre avec les sujets de l'ennemi est illegal et nul. Une fois la paix conclue pareil contrat ne peut sortir à effet et servir de fondement à une action en justice».

Georges Dry, *Precis élémentaire de droit intern. public*, pag. 526, No. 443 : „Les contrats passés avec l'ennemi sont donc illicites, à partir de ce moment (moment de la déclaration de la guerre)“.

A. Sorel, *Precis du droit des gens*, pag. 255 : „Les relations entre les nationaux des États ennemis ne peuvent plus s'exercer par les moyens ordinaires, puisqu'elles ne sont plus protégées par les obligations réciproques du droit des gens en temps de paix.... Ainsi la déclaration de guerre fait cesser toutes les relations entre les nations ennemies ; il n'y a pas de droit entre ces nations et chacune reste uniquement réglée par les lois enterieures de l'État auquel elle appartient“.

M. Maurel, *De la déclaration de guerre*, p. 343 : „On n'autorise la liberté commerciale que lorsqu'elle fait l'objet d'une concession formelle, soit totale, soit

partielle de la part des États belligérants. Tel a été le système suivi notamment par la France, l'Angleterre, les États-Unis, la Hollande, l'Espagne".

D'Espagnet, *Droit international public*, p. 631: „D'après les principes du droit des gens, à partir du moment de la déclaration de guerre, il est interdit aux nationaux d'un État d'avoir *quelque rapport de droit* avec les nationaux des pays ennemis et tout contrat conclu est inexistant".

Așa dar, în dreptul internațional public există interzicerea oricăror raporturi între supușii Statelor beligerante, adică atât raporturile comerciale cât și raporturile civile, sau de orice altă natură particulară.

Desigur că există excepțiuni la această regulă, însă toate aceste excepțiuni care sunt de domeniul dreptului intern, trebuie să fie prevăzute în legislațiunea fiecărui Stat beligerant, întrucât dreptul intern este acela care regulează îndată după declarațiunea de război raporturile dintre supușii Statelor beligerante.

Aceste principii pozitive de drept internațional public, își au sorgintea într-o dublă necesitate: fiecare stat beligerant are dreptul să ia pe teritoriul său toate măsurile de apărare militară, politice și economice în contra Statului cu care este în războiu, și deci are un interes legitim, bazat pe dreptul său de apărare, în a împiedica operațiunile de orice natură ale Statului vrăjmaș, sau ale supușilor săi pe teritoriul său. De asemenea are dreptul de a împiedica încheierea de convențiuni susceptibile de a procura un ajutor, o îmbogățire sau un folos oarecare Statului, cu care este în războiu, sau naționalilor săi, în scopul de a combate acapararea economică, industrială sau financiară.

Supușii străini, beligeranți, pentru a fi puși în imposibilitate de a face asemenea acte, sunt loviți de *incapacitate generală* de a contracta și de a se folosi de bunurile lor, de unde rezuță principiul punerii sub sechestru a tuturor averilor aparținând supușilor statelor beligerante.

Existența acestor principii a dat loc în războiul actual, în toate Statele, la crearea de legi de interdicțiune a relațiunilor dintre naționali și inamici pe teritoriul național.

În Franța, de unde am admis nu numai principiile aplicabile la noi, dar chiar și textul legii, care reglementează această materie, chestiunea a fost rezolvită prin Decretul din 27 Septembrie 1914, intitulat: „*Décret relatif à l'interdiction des relations commerciales avec l'Allemagne, etc.*”, care debutează în art. 1 cu cuvintele: „*A raison de l'État de guerre et dans l'intérêt de la défense nationale tout commerce avec les sujets des empires d'Allemagne et d'Autriche, etc. se trouve et demeure interdit.*”

„De même il est défendu aux sujets de ces empires de se livrer directement ou par personnes interposées à tout commerce sur le territoire français.” Și art. 2 stabilește sancțiunea articolului de mai sus: „Est nul et non avenu comme contraire à l'ordre public tout acte ou contrat passé soit en territoire français...”

În Franța nu a existat nici o îndoială că prin textele de mai sus care nu pun decât unul și același principiu al interzicerii relațiunilor comerciale cu sancțiunea nulității, se interzice orice act de orice natură, fie civil, fie comercial. „Aucune distinction ne peut être faite entre les actes de commerce et les actes non commerciaux. Le décret débute, il est vrai, par une formule qui se restreint aux actes de commerce. Mais ce n'est pas dans cette proposition que se trouve véritablement la prohibition; elle ne fait qu'émettre un principe; elle ne constitue qu'une sorte de rubrique”. (Wahl, *Droit civil et commerciale de la guerre*, Vol. I, No. 728).

Legea franceză din 4 Aprilie 1915 care s'a invocat de partea adversă ca o complectare a principiului din decretul francez dela 27 Septembrie 1914, nu a făcut în realitate decât să edicteze pedepse pentru cei ce ar viola dispozițiunile legislațiunei existente în acel moment (Decretul din 27 Septembrie 1914). Această lege nu a complectat și nici nu putea să complecteze dispoziția anterioară, pentru că scopul și obiectul ei era numai de a crea pedepse pentru faptele interzise de decretul din 1914, fără a crea nici noi incapacități, nici noi nulități, legislația anterioară rămânând singura directivă în această materie.

Jurisprudența franceză a fost unanimă și constantă în sensul că interdicția din decretul dela 27 Septembrie 1914, se aplică nu numai la actele pur comerciale, dar și la orice relațiuni de orice natură între naționali și vrăjmași (Curtea din Paris, 30 Mai 1916, Jurnalul de drept internațional 1917, pag. 595; Trib. Senei 18 Mai 1916; Gazeta Tribunalului, Mai 1916; Trib. Senei, 9 Ianuarie 1915; 28 Maiu 1915; 12 Noembrie 1917; Revista de drept internațional privat, p. 91, și consultația d-lui Wahl, p. 6, 7 și 8).

Teoria contrarie, adică restrângerea interdicțiunei numai la actele pure de comerț este neadmisibilă în drept și în fapt. Într'adevăr, dat fiind scopul acestei interdicțiuni, ar fi absurd ca legile care o stabilesc, să fi înțeles actele cu caracter civil, ca vânzările de imobile, de cărbuni, de fier, sau alte produse miniere care sunt în primul rând susceptibile de a produce rezultatul ce ele au voit tocmai să împiedice. O atare interpretare nu ar fi admisibilă, decât dacă ar fi impusă prin voința formală a legiuitorului, exprimată în text sau în lucrările preparatorii. O atare teorie ar conduce la arbitrar și nesiguranță pentru că inter-

pretul legii ar trebui pe de o parte să cerceteze dacă actele a căror nulitate se cere sunt sau nu comerciale, și până unde se întinde caracterul lor de comercialitate; pe de altă parte, ar urma să se permită supușilor inamici să facă speculațiuni imobiliare care au o însemnătate cel puțin egală cu a speculațiunilor mobiliare și a actelor comerciale. În afară de acestea, prohibițiunea având de scop principal să împiedice pe vrăjmaș de a trage din țară un capital oarecare și de a interzice raporturile de interese cu dâșii, ar fi straniu ca, în lipsă de text, actele civile să fie permise. (Wahl, Consultația, pag. 6).

Legiuitorul nostru s'a ocupat de chestiunea raporturilor dintre Români și vrăjmași în trei rânduri diferite: la 15 August 1916, la 22 Decembrie 1916 și la 13 Decembrie 1918.

O observațiune comună rezultă din studiul acestor trei dispozițiuni: aceea că legiuitorul român a admis pe de o parte principiul de drept internațional al interdicțiunii, a copiat aproape textual textele din legiuirea franceză, și pe de altă parte, nu a creiat nici o excepție specială, relativă la actele cu caracter civil; mai trebuie observat că în momentul când, pentru prima oară s'a legiferat la noi, exista în Franța legea din 1915, că prin urmare legiuitorul nostru a avut-o în vedere, cu atât mai mult, că dâșul a admis și sistemul pedepselor din legea franceză din 1915.

Decretul din 15 August 1915 (Hamangiu, vol. VIII, pag. 1029), care de altfel este publicat în *Monitor*, fără titlatura din Hamangiu pe care i-a dat-o el, ce l-a colecționat, prevede în art. 1 interzicerea oricărei operațiuni comerciale.

Legea din 22 Decembrie 1916 (Hamangiu, vol. VIII, pag. 1057) are intitulatura următoare: „Despre interzicerea relațiilor comerciale cu supușii, etc.” intitulatură identică, tradusă din cuvânt în cuvânt după intitulatura decretului francez din 27 Septembrie 1914. Art. 1 din această lege interzice: „Orice operațiune comercială”. Aceste cuvinte sunt sinonime cu cuvântul francez „commerce” și în orice caz nu p ate fi înțe pretat ca sinonim cu „acte de comerț”, cum pretinde partea adversă, căci o asemenea interpretare ar fi restrictivă și n'ar cuprinde și operațiunile de vânzări de imobile, lucru care ar trebui să fie scris în lege pentru ca să nu se aplice principiul de drept internațional expus mai sus.

Art. 3 din această lege (Decembrie 1916) conține aceeași dispozițiune ca și textul francez corespunzător din decretul din 1914 art. 2, pentru că și unul și altul cuprind sancțiunea art. 1.

Pentru interpretarea unei legi ca aceea din 22 Decembrie 1916, bazată pe un principiu constant de drept internațional, interpretul nu trebuie să se mă-

ginească la interpretarea gramaticală și literară a expresiunilor cuprinse într'însa și a intitulaturei ei, el trebuie din contra să aibă în vedere principiile pe care se așează legea și să coordoneze textele ei pentru a găsi nu numai intențiunea legiuitorului, dar și cerul de aplicațiune al legii în întregul ei.

Procedând în acest mod, cunoscând principiile și scopul legiuitorului, nu mai rămâne decât a vedea dacă din coordonarea textelor, rezultă aplicarea acestor principii și acestui scop. Intr'adevăr, citind textul art. 2 din decretul dela 15 August 1916, care declară puse sub sechestru toate bunurile, atât mobile, cât și cele imobile, precum și orice întreprinderi comerciale, industriale sau agricole, aparținând străinilor pe teritoriul țării; citind textul art. 28 din legea dela 22 Decembrie 1916, care oprește executarea tuturor contractelor anterioare declarării de războiu, fără a face distincțiune între contractele civile sau cele comerciale, este greu de admis că legiuitorul a înțeles să suspende contractele civile anterioare și să permită crearea de noi obligațiuni de drept civil, a căror consecință imediată ar fi, conform decretului din 15 August 1916, art. 2, sechestrarea imediată a produsului lor. Citind art. 29 din aceeași lege, care prevede că orice plată, orice executare precum și orice operațiune comercială sau industrială sunt nu numai nule, dar că efectuarea lor constituie chiar un delict, nu se poate concepe în teorie că orice acte de natură civilă sunt permise, din contra rezultă, pe de o parte, dovada de incapacitate generală a supușilor Statelor inamice, atât de dreptul lor de a se folosi de bunurile anterioare și prezente, cât și în dreptul lor de a face acte cari i-ar îmbogăți pe teritoriul național.

Citind de asemenea art. 5 și urm. din legea dela 1916 care prevede bunurile ce se vor pune sub sechestru, se vede că legiuitorul nu face nici un fel de distincțiune între bunurile rezultând din operațiuni civile sau comerciale.

Legiuitorul nostru s'a mai ocupat de această chestiune prin decretul-lege interpretativ din 18 Decembrie 1918, care a interpretat atât decretul-lege 1480, care nu face obiectul discuțiunii de astăzi, cât și legea din 1916, zicând în modul următor: „Prin cuvintele orice operațiune comercială cu supușii sau casele comerciale sau industriale, aparținând Statelor cu cari România se găsește sau s'ar găsi în stare de războiu, prin art. 1 al legii din 21 Decembrie 1916 se înțelege și se cuprinde și operațiunile, actele sau contractele de înstrăinare sau constituire de orice fel de drepturi, făcute cu inamicul, nu numai cu supușii lui”.

Este evident că textul acestui decret interpretativ, din cauză că a interpretat prin una și aceeași dis-

poziție două legi diferite, este departe de a avea o claritate bine lămurită, însă intențiunea legiuitorului este cât se poate de vizibilă; dânsul a făcut o îndoită interpretare: 1. a lărgit sensul cuvintelor „orice operație comercială,” interpretând că prin aceasta se înțelege toate operațiile, actele sau contractele de înstrăinare sau constituire de orice fel de drepturi; 2. a declarat nule asemenea acte făcute nu numai cu supușii Statelor inamice, dar chiar și cu inamicul, arătând ce se înțelege prin inamic. Susținerea părții adverse, că acest decret nu a înțeles decât să întindă nulitatea și la actele făcute de inamic, în favoarea românilor, nu poate sta în picioare, și argumentul tras din ultimul aliniat al acestui decret, nu are nici o valoare în favoarea acestei teze. Intr'adevăr, dacă actele concesionate de inamic românilor, sunt nule, oricare ar fi natura sau obiectul lor (și asupra acestui lucru nu există îndoială), nu se poate concepe și este absurd a pretinde că inversul nu este adevărat, căci s'ar ajunge la această stranie soluție că românii pot vinde inamicului imobile fără ca actul să fie nul, pe când achizițiunea unui imobil de un român dela un inamic ar fi nulă. În asemenea caz decretul interpretativ nu ar mai avea nici un sens și utilitatea lui ar dispărea cu desăvârșire. (Wahl, *Consultația*, pag. 7).

Interpretarea pe care o dăm noi decretului și legii din 1916 a fost recunoscută și de distinsul nostru confrate d-l Pantazi, reprezentant al d-lui Schlesinger, în procesul ce l'am avut anterior cu d-sa, care într'un alt proces, pledând chestiunea nulității unui act civil, se exprimă în modul următor: „Dar legiuitorul nostru a și reglementat acest punct, căci prin decretul și legea din 1916, a admis principiul englez, că străinii aparținând Statelor dușmane *sunt toți de incapacitate în România* și că naționali sau supușii români nu pot contracta cu ei; iar art. 3 al legii arată că actele care s'ar încheia, sunt inexistente și inexistența lor poate fi cerută de orice parte interesată și chiar de procuror.”

În fine, aceeași interpretare a dat-o și justiția noastră printr'o hotărâre a Curții de apel, s. III-a, cu No. 91 din 2 Iulie 1919, care pune principiul următor: „Având în vedere, că, dacă din titulatura legii, s'ar părea că interdicția se referă numai contractelor de natură comercială, din considerațiile legii, care au legitimat interzicerea cu începere dela 15 August 1916, a orice operațiune comercială sau industrială cu supușii sau casele comerciale sau industriale aparținând Statelor cu care România se află în stare de războiu, reiese că se implică între aceste acte și contractul de închiriere, care nu este decât un accesoriu al acestor tranzacțiuni; din art. 3 care se ocupă de societățile petrolifere, miniere, forestiere, care între-

prinderi au caracter pur civil; din art. 5 al. j care se ocupă de succesiunile deschise în țară, la care au vocațiune și străinii, aparținând puterilor inamice care de asemenea nu pot fi decât operațiuni civile; din art. 10 de sub acelaș capitol care se ocupă de întreprinderi agricole, care sunt acte de natură civilă sau comercială.

La întreaga susținere a noastră, în privința întinderii de aplicațiune a decretului-lege din 1916, adversarii noștri au adus obiecțiunea că într'adevăr în teorie am avea dreptate, întrucât atât principiile de drept cât și voința legiuitorului nostru au fost să oprească orice acte, dar că legiuitorul s'a exprimat greșit, de oarece textul este categoric în sensul că se aplică numai actelor comerciale.

Credem însă că am dovedit cu prisosință că legiuitorul departe de a se exprima categoric în sensul în care pretinde partea adversă, s'a exprimat din contră, în sensul nostru, de altfel, nu ne-am îndoit nici odată că părerea personală a d-lui Take Ionescu este aceea pe care o susținem și noi, pentru că nici nu poate fi altfel.

Am invocat că, după principiile așternute în tratatul de pace dela Saint-Germain, și anume din art. 251 rezultă că contractele încheiate între vrăjmași, vor fi considerate ca fiind fost anulate din moment ce două din părți au devenit inamice. Și am zis că din momentul ce tratatul a pus principiul anulării contractelor anterioare declarațiunei de războiu, este inadmisibil ca să fi înțeles să respecte contractele făcute în timpul stărei de războiu. (În acest sens vezi consultația d-lui Clunet, pag. 7).

Noi am invocat tratatul dela Saint-Germain ca un argument tocmai în această privință, de oarece socotim că nu ne putem întemeia pe nici una din dispozițiile din tratat pentru a cere nulitatea actelor, care fac obiectul acestui proces și *aceasta pentru motivul că tratatul nu este încă ratificat*.

Partea adversă a invocat și dânsa tratatul și anume dispozițiunea art. 251 al. d căutând să dovedească că în virtutea acestui text, contractele încheiate între aliați și inamici, cari în virtutea tratatului devin aliați, nu sunt anulabile. Fără a cerceta mai de aproape, dacă interpretarea dată de partea adversă acestui text, este cea adevărată, trebuie să observăm că dânsul nu este în nici un caz aplicabil speței noastre. Intr'adevăr, tratatul dintre Austria și aliați nu poate avea ființă, după cum se prevede chiar în dispozițiunea protocolului final (pag. 533), intrarea lui în vigoare între părțile cari l'au ratificat, va avea loc atunci când trei din principalele puteri aliate și Austria ar fi făcut schimbul de ratificări la Paris. În asemenea caz, ratificarea va avea efect numai între părțile cari au făcut-o, rămânând ca pentru toate ce-

lelalte chestiuni, în afară de termenele prevăzute, tratatul să nu intre în vigoare, față de celelalte puteri, decât din ziua ratificării lui. Este inutil să mai insistăm asupra împrejurării că România nu a ratificat încă acest tratat și că prin urmare orice dispoziție dintr'însul nu poate fi aplicată de jurisdicțiunile românești: *de altfel schimbul de ratificări între trei din puterile cele mari și Austria nu a fost încă făcut*, așa că nici termenele din tratat nu au început încă să curgă.

Urmează dar a înlătura cu desăvârșire obiecțiunile aduse în această privință de către partea adversă.

În ipoteza că legea din 1916, s'ar aplica actelor civile, adversarii au obiectat că cererea lui Stoicescu nu poate fi admisă, pentru motivul că d-l Schlesinger nu era supus austriac la facerea actului și că astăzi este în orice caz supus ceho-slovac. Că prin urmare operațiunile de orice natură erau permise cu d-sa în 1917, și că mai mult, chiar dacă actele a căror nulitate o cerem ar fi fost interzise, astăzi nu mai putem cere nulitatea lor, aceasta fiind acoperită în mod definitiv prin dobândirea supușeniei ceho-slovace a d-lui Schlesinger.

Înainte de a răspunde la această îndoită obiecțiune, urmează să cercetăm caracterul nulității ce decurge din decretul și legea din 1916, și a vedea care sunt efectele acestei nulități. Decretul din 1916 se mărginește a edicta oprirea operațiunilor cu supușii Statelor cu cari eram în războiu, fără a da acestei interdicțiuni o sancțiune legală. Sancțiunea e apărută în legea din 22 Decembrie 1916, în art. 3 al. 1 și art. 4 al. 1 și 2. Într'adevăr, art. 2 este categoric: „în această durată de timp, prin efectul declarării războiului, vor fi considerate contrarii ordinei publice, și prin urmare nule toate actele sau contractele încheiate sau ce se vor încheia în contra dispozițiunilor, etc.”; iar art. 4 al. 1 și 2 zice: „anularea actelor sau contractelor mai sus arătate, chiar în cazul când vor fi fost cessionate altor persoane, etc., va putea fi cerută de orice parte interesată sau chiar de ministerul public.... anularea lor se va pronunța de primul președinte sau președintele tribunalului respectiv”.

Este dar vorba în mod evident de o nulitate de ordine publică, și această nulitate având drept temei o chestiune de apărare națională în contra vrăjmașului țării, putem afirma că dânsa este de ordine publică națională. Așa se explică chiar că s'a dat prin lege dreptul ministerului public să invoace nulitatea, chiar în ipoteza când părțile ar tăcea. Dela început dar trebuie să înlăturăm obiecțiunea d-lui Take Ionescu care susține, că, dacă Stoicescu ar fi tăcut, n'ar mai fi fost proces posibil.

După toate principiile pe drept, recunoscute în mod

unanim de doctrină și jurisprudență, efectele principale ale unei nulități de ordine publică sunt, că dânsa nu poate fi nici odată acoperită, că la dânsa nu se poate renunța și că nici nu se poate prescrie. (A se vedea în această privință Bufnoir, *Propriété et contrat*, pag. 649, care spune între altele că, atunci când un contract este isbit de o nulitate de ordine publică, și când motivele de nulitate ar dispărea, încă nu poate să existe confirmațiune, singurul lucru posibil ar fi ca să se încheie un nou contract între părți).

Soluțiunea contrarie, adică a confirmării nulității de ordine publică este negațiunea chiar a caracterului nulității. (Vezi Curtea de Paris, 13 Mai 1913, Sirey, 1914, II, 193; Casațiunea franceză, 6 Noembrie 1915, Sirey, 1916, I, 5).

Prescripțiunea de 30 de ani nu poate stinge o asemenea nulitate. (Vezi Curtea de Douai 26 Octombrie 1911, Sirey, 1913.2.184; Baudry-Lacantinerie și Tissier, *Préscriptions*, ed. 3-a, No. 160).

Teoria d-lui Take Ionescu că nulitățile fără confirmare nu pot exista și că orice nulitate se poate acoperi cel puțin prin tăcere, este o teorie nouă și paradoxală (vezi Wahl, *Consultație*, pag. 13).

O asemenea teorie nu poate exista în speța noastră, de oarece exemplul că nulitatea necerută lasă actului isbit de dânsa toată valoarea lui juridică, este inexact în fapt, de oarece în sistemul nostru, însuși procurorul poate cere această nulitate, și mai mult încă, cei ce au făcut un act isbit de o asemenea nulitate, pot să îndure chiar pedepse, prin urmare nulitatea este de două ori de ordine publică.

În această privință, Curtea de apel din București, s. IV-a, prin deciziunea civilă No. 87/919 constată că nulitatea prevăzută de legea din 1916 este o nulitate de ordine publică care poate fi invocată de orice persoană interesată, că ea își produce efectele imediat, cu alte cuvinte nu este nici un moment măcar când actul poate produce vreun efect și că, fiind vorba de o nulitate de ordine publică, ea nu poate avea nici un efect juridic, în cât părțile nu pot transige asupra unor atari nulități, mai cu seamă că legea nu lovește numai cu nulitatea asemenea acte, dar prin art. 29 prevede și sancțiune penală pentru contravenienți, așa că dispozițiunile legii sunt dintr'un îndoit punct de vedere de ordine publică, și părțile nu pot renunța de a se prevala de atari nulități.

Tot așa de stranie și neîntemeiată este teoria că nulitatea încetează când cauza generatoare a ei a încetat de a exista. (Vezi Bufnoir, citațiunea de mai sus).

Singura chestiune care ne mai rămâne de examinat este aceea de a cerceta, care este naționalitatea

d-lui Schlesinger și dacă dela facerea actului până astăzi această naționalitate s'a schimbat.

Naționalitatea este legătura juridică care unește pe un individ de un Stat, așa dar pentru ca să existe naționalitate, trebuie neapărat să existe un Stat. (Vezi Cogordan, *Traité sur la nationalité*).

Din acest punct de vedere, când și de când se poate zice că a existat naționalitatea ceho-slovacă, cu alte cuvinte de când există un Stat ceho-slovac? Unul din apărătorii d-lui Schlesinger a pretins că Statul ceho-slovac și naționalitatea ceho-slovacă s'a născut în momentul declarării războiului mondial, adică la 1 August 1914, când Austria a început războiul în contra Serbiei. Această susținere este atât de stranie în cât nici nu merită să fie discutată. D-l Take Ionescu părăsind această teorie, a invocat existența Statului ceho-slovac în momentul când comitetul ceho-slovac în cap cu d-l Beneș, s'a constituit la Londra și când aliații au recunoscut calitatea acestui comitet de a vorbi în numele ceho-slovacilor. Este cu desăvârșire inexact că aliații au recunoscut o formațiune de stat ceho-slovacă în timpul războiului, singurul lucru ce s'a făcut a fost acela de a se recunoaște acestui comitet dreptul de protecțiune asupra ceho-slovacilor revoluționari (*insurgés*) în contra statului austro-ungar, fără ca prin aceasta să se înființeze un stat ceho-slovac, căci una din condițiunile pentru existența unui stat, este și aceea de a avea un teritoriu ceho-slovac.

D-l Take Ionescu spre a-și întări argumentațiunea, a dat exemplu cu comitetul național-românesc, creat la Paris, sub preșidenția d-sale, după ce România a semnat pacea dela București, afirmând că aliații erau pe cale să recunoască acestui comitet aceleași drepturi pe cari le recunoscuse și comitetului ceho-slovac. Chiar aceasta învederează netemeinicia teoriei d-lui Take Ionescu, de oarece recunoașterea comitetului românesc nu putea să creeze un nou stat românesc, căci nu se concepe existența în lume a două state românești și prin urmare și a două naționalități. Aliații, într'adevăr, ar fi recunoscut comitetului românesc numai prerogativele pe care le-au recunoscut comitetului ceho-slovac, care prerogative nu sunt de natură a crea statul.

S'ar putea însă zice că statul ceho-slovac s'a născut în ziua când ceho-slovacii din Praga s'au revoltat în contra statului austro-ungar, deslipindu-se de acesta și luând o formațiune nouă de stat, în virtutea unui act revoluționar. În acel moment, ceho-slovacii puteau pretinde a avea și teritoriu și organizațiune de stat. Însă momentul acesta este și se plasează la finele lunii Octombrie 1918, ceea ce pentru noi este absolut indiferent, de oarece actele a căror nulitate o cerem au fost făcute mult anterior, și aceste evenimente nu pot avea nici un efect asupra lor.

Din acel moment, adică Octombrie 1918, se poate admite existența Statului și naționalității ceho-slovace în raporturile publice cu supușii lui, dar numai în raporturi de fapt cu celelalte state, care au agreat și recunoscut această înființare. Raporturile legale, cu alte cuvinte acela care crează drepturi și obligațiuni internaționale între statul ceho-slovac și toate celelalte state, nu pot avea ființă decât din ziua când deslipirea statului ceho-slovac de statul austro-ungar ar fi fost recunoscută de statul austro-ungar, de oarece din acel moment, prin această recunoaștere, supușii ceho-slovaci sunt deslegați de supușenia austriacă sau ungară și pot căpăta *erga omnes* o naționalitate alta decât aceea ce aveau până atunci.

Or, este neîndoios că Austria nu a ratificat recunoașterea statului ceho-slovac nici până astăzi, de oarece nu s'a făcut, după cum am arătat, schimbul de ratificări la Paris și deci până în momentul acela d-l Schlesinger continuă să fie față de statul ceho-slovac supus al celui stat, însă față de toate celelalte state și din punct de vedere internațional supus austro-ungar.

„Il n'y a aucun changement territorial ni national dans les territoires austro-hongrois depuis le début de la guerre; il n'y a eu que des projets de changement; il n'y a pas eu ratification du traité de paix qui reconnaît la nationalité tchéco-slovac. Donc les nationalités ne se sont pas modifiées, juridiquement les sujets tcheco-slovaques sont toujours des sujets ennemis. Non seulement les contrats passés avec eux avant la suspension des hostilités étaient nules, mais il continue à être interdit de traiter avec eux, les contrats qui seraient passés avec eux seraient frappés de nullité“. (Wahl, *consulation*, pag. 11).

Această teorie a fost ușor admisă în Franța, unde fără nici o îndoială oprirea relațiilor cu inamicul a fost aplicată polonezilor, ceho-slovacilor și chiar alsacienilor. (Vezi în această privință Wahl, 8 cit. No. 69 și *consultația* pag. 12. Vezi Clunet *consultația* pag. 8).

S'a invocat de către partea adversă și hotărârea Curții de Apel din București, secția III, care recunoaște Românilor din Transilvania supușenia românească, din ziua când adunarea dela Alba-Iulia a hotărât deslipirea teritoriilor românești dela statul Ungar și alipirea lor la statul Român. Deși această teorie nu ar putea avea de efect decât a acorda românilor din Transilvania o supușenie română față de Statul Român, prin urmare regularea unei chestiuni de ordine internă, totuși această soluție a fost criticată de d-l Alexandresco în *Tribuna juridică* din 4 Mai 1919, care zice textual că nu poate admite această teorie, crezând că schimbarea de naționalitate nu se poate îndeplini în speță decât pe

baza unui *tratat internațional ratificat în regulă*. *Tratatul* nefiind ratificat, exemplul dat nu poate folosi.

Din toate acestea rezultând că, din punct de vedere internațional, d-l Schlesinger nefiind nici astăzi în mod legal supus ceho-slovac, obiecțiunea acoperirii nulității nu are nici un temei.

Admițând însă în mod ipotetic că d-l Schlesinger ar fi dobândit în mod legal și internațional supușenia ceho-slovacă, urmează să cercetăm de când are efect această dobândire.

În principiu, schimbarea de naționalitate în mod individual, n'are efect decât din ziua în care dânsa a fost acordată sau dobândită. (Vezi în această privință Clunet, *consultafia*, pag. 7, precum și întreaga doctrină). În caz de desnaționalizare în masă și de căpătarea unei noi naționalități în aceleași condițiuni, principiul este același; desnaționalizarea nu produce efecte decât dela data când s'a operat. Este clasic exemplul pe care îl citează Laurent în *Dreptul internațional civil*; vol. III, pag. 393 No. 224, când ocupându-se de situațiunea belgienilor, cari la 1814 au încetat de a fi supuși belgieni prin încorporarea statului lor la statul Țărilor de jos. Această situație a durat până la 1830, când belgienii s'au revoltat și au luat prin revoluție hotărârea de a se reforma un stat belgian. Noua situațiune creată n'a fost legalmente recunoscută decât prin tratatele dela 1839 și atunci chestiunea care s'a pus, era aceea de a se ști care era situația belgienilor dela 1814 până la 1839. Atât doctrina cât și jurisprudența a recunoscut că belgienii au încetat de a fi belgieni la 1814 și că au rămas străini de această supușenie până la 1830, de oarece recunoașterea prin tratat dela 1839 n'a putut avea un efect retroactiv decât până în momentul când printr'un act de voință belgienii au manifestat dorința de a schimba naționalitatea. Nimeni însă nu a susținut că belgienii au avut naționalitatea belgiană între 1814 și 1830; exemplul este clasic întrucât era vorba de recăpătarea unei naționalități care nu dispăruse decât un timp foarte scurt, 16 ani, și totuși nu li s'a dat acest efect retroactiv.

Aceeași soluție se aplică astăzi în Franța cu Alsacienii-Loreni pe cari însăși Franța îi consideră germani între 1870 și 11 Noembrie 1918 data armistițiului, fără ca prin aceasta să le permită să zică că în acest interval ei s'au bucurat de cetățenia franceză. (Vezi în acest sens Wahl, *Consultation*, pag. 11).

În fine s'a mai invocat jurisprudența noastră relativă la efectele recunoașterii cetățeniei române acelor cari erau de origină români, când instanțele noastre judecătorești au zis că aceștia trebuie să fie considerați că au fost întotdeauna români.

Această teorie nu este aplicabilă în speță, de oa-

rece în asemenea cazuri era vorba de interese de ordin particular, pe când în cazul nostru este vorba de interese de ordine publică națională; că, în orice caz, din punct de vedere al dreptului interen o asemenea soluțiune poate să fie acceptibilă, însă nu din punct de vedere al dreptului internațional, pentru că în asemenea materie nu se regulează chestiunea după legile de ordin intern, ci după convențiunile internaționale care trebuie să dea o unitate de tratament unui caz special față de toate statele, lucru care nu se poate face decât pe bază de convenție.

Or, tratatul de pace cu Austria prevede în mod categoric prin art. 70 că schimbarea de naționalitate se va face numai în virtutea tratatului, și protocolul final prevede că tratatul nu va avea ființă decât din momentul ratificării lui, nicăeri în tratatul dela Saint-Germain nu se prevede retroactivitatea noilor naționalități, rezultând din schimbare de teritoriu, din contra din chiar felul cum Franța tratează pe Alsacieni și Loreni rezultă învedereat că intențiunea de retroactivitate nu a existat nici odată.

Pentru toate aceste considerațiuni, cerem ca să binevoiască d-l Președinte al tribunalului să admită cererea noastră și în consecință să declare nule și de nul efect actele de vânzare arătate în cererea noastră.

În numele d-lui George Stoicescu :
V. ATHANASOVICI și A. ZEUCLEANU
Avocați

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE

SECȚIA I

Audiența dela 21 Ianuarie 1920

Președinția d-lui G. V. Buzdugan, președinte.

Ionas Silberman cu Primăria Capitalei

ORDONANȚĂ PREZIDENTIALĂ ÎN REFERE. — CAZURILE CÂND POATE FI DĂTĂ. — TITLU. — DISCUTIA VALIDITĂȚII LUI. — DREPT COMUN. — ACȚIUNE PRINCIPALĂ. — ART. 66 BIS PROC. CIV.

Din termenii art. 66 bis proc. civ. rezultă că pe calea excepțională prevăzută de acest text de lege, nu se pot lua decât măsuri provizorii și conservatorii impuse de necesități imperioase, spre a nu se periclita drepturile părților, ceea ce exclude posibilitatea rezolvării pe această cale a unei cereri care are caracterul unei acțiuni principale tinzând la soluționarea fondului dreptului ce formează obiectul litigiului dintre părți.

Astfel, atunci când deținătorul unui imobil

invoacă un titlu, chestiunea validității lui nu poate fi rezolvată pe această cale cu totul excepțională, ci după procedura dreptului comun, relativă la materia în chestiune.

No. 5. — Casată fără trimitere sentința No. 523/1919 a Trib. Ilfov secția III, în urma recursului făcut de Jonas Silberman în proces cu Primăria Capitalei.

S'a citit raportul făcut în cauză.

S'au ascultat d-nii avocați Birnberg și B. Cernea în dezvoltarea motivelor de recurs și d-l avocat Petrovici în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor II și III de recurs :

II. „Violarea art. 66 bis din proc. civ., întrucât Tribunalul nu avea cădere de a soluționa un diferend, ci numai de a lua o măsură dictată de împrejurări Ori, din moment ce însăși primăria mă urmărise pentru chirie, este indubitabil că nu există nici o urgență și nu poate fi ideea unui pericol în întârziere. Tribunalul deci a lucrat în afară de competența ce îi putea atribui art. 66 procedura civilă.

III. «Rea aplicare și violarea art. 66 bis pr. civ., nemotivare și exces de putere, întrucât tribunalul, ca instanță de apel, aplică art. 66 bis pr. civ. și ordonă evacuarea mea fără a constata și motiva că se găsea în fața unui drept al Primăriei, care s'ar fi păgubit prin vreo întârziere».

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că Primăria Capitalei a cerut președintelui Tribunalului Ilfov, secția III, pe temeiul art. 66 bis pr. civ. ca să dispună îndepărtarea recurentului din folosința unei bascule de cântărit închiriată acestuia prin licitație publică, pe motiv că termenul pentru care-i fusese concedată expirase la 31 Martie 1919 și recurentul nu voește să-i predea obiectul închiriat;

Că, președintele tribunalului statuând asupra acestei cereri, o respinge motivând că nu intră în prevederile art. 66 bis pr. civ. iar Tribunalul, în urma apelului făcut de primăria capitalei, a admis cererea argumentând că nu poate fi vorba de o închiriere de imobil după dreptul comun, ci de o adevărată concesiune a unui serviciu de interes public, așa că notificarea făcută de primar și încasarea chiriei sporită cu 30%, conform decretului 1058/1919, pe un nou termen nu a fost legal făcută de primar singur, față de dispozițiunile art. 85 din legea organizării comunelor urbane; că, bascula fiind instalată în câmpul moșilor, este o dependență a domeniului public a comunei, deci nu-i poate fi aplicabil decretul de prelungire al închirierilor, nefiind un imobil dependent de domeniul privat al comunei;

Considerând că recurentul se plânge prin motivele de casare deduse astăzi în judecata acestei Curți, de faptul că instanța de fond a rezolvat un punct litigios între părți pe calea sumară a art. 66 bis pr. civ., însușindu-și competența instanțelor ordinare de judecată;

Considerând că, după prevederile art. 66 bis pr.

civ. președintele tribunalului poate să hotărască în cazuri grabnice pentru păstrarea unui drept, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s'ar ivi cu prilejul aducerii la îndeplinire a unui titlu executor;

Considerând că din termenii art. 66 bis și expunerea de motive ce însoțește acest text de lege, rezultă că pe calea procedurii excepționale și sumare admisă prin menționatul text, nu se pot lua decât măsuri provizorii și conservatorii impuse de necesități imperioase, spre a nu se periclita drepturile părților, ceea ce exclude posibilitatea rezolvării pe această cale a unei cereri ce are toate caracterele unei acțiuni principale, tinzând la soluționarea fondului dreptului ce formează obiectul litigiului dintre părți; că, spre a preciza sfera de aplicațiune a art. 66 bis, autorul legii, cu ocazia desbaterilor parlamentare, a luat un exemplu pentru aplicarea acestei dispozițiuni, cazul unei persoane care a fost lăsată de bună voie și fără contract în folosința unui imobil pentru un timp determinat și care în urmă refuză de a părăsi imobilul, de unde rezultă că atunci când deținătorul invoacă un titlu, chestiunea validității lui nu poate fi rezolvată pe această cale cu totul excepțională, ci după procedura dreptului comun, relativă la materia în discuțiune;

Considerând că, în speță, e constant în fapt, că în virtutea unui contract intervenit între părți, se concedase de primăria capitalei recurentului dreptul de a percepe taxe pentru cântărirea la un cântar ce aparținea comunei și cu ocazia expirării acestui contract, primăria, printr'o notificare adresată recurentului, i-a cerut un spor de preț de 30%, pentru folosința dreptului de cântărire ce-i fusese concedat, iar recurentul acceptând cererea primăriei, i-a plătit suma datorită conform noii convențiuni;

Că așa fiind, este evident că recurentul nu era un simplu deținător de fapt al cântarului, proprietatea comunei, sau un uzurpator fără nici un titlu a cărui lăsare în posesiunea cântarului să prejudicieze în mod vădit, pe nedrept interesele primăriei și să legitimizeze astfel luarea unei măsuri de conservare grabnică după procedura sumară și excepțională prevăzută în art. 66 bis pr. civ.;

Că, după cum s'a arătat, recurentul fusese titularul unui contract în regulă, prelungit printr'o nouă învoire a părților, și aceasta chiar după inițiativa primăriei intimată;

Că, deci, îndepărtarea recurentului din folosința dreptului de cântărire în chestiune este condiționată de rezoluțiunea în prealabil a convențiunei intervenite între părți, ceea ce evident constituie însuși fondul dreptului pe care recurentul se întemeiază în pretențiunile sale, care nu poate fi rezolvat pe calea sumară a procedurii din art. 66 bis pr. civ.

Că, este indiferent pentru soluționarea cauzei dacă motivele invocate de primărie pentru a înlătura pretențiunile recurentului, sunt sau nu întemeiate și anume dacă față cu natura dreptului concedat recurentului de primărie, putea fi vorba de o prelungire a contractului intervenit între părți, pe temeiul dispozițiunei legale, relativă la prelungirea contractelor de închiriere, cum și dacă primarul putea singur avea competența de a concede o prelungire de contract, căci toate acestea constituiesc motive de rezoluțiunea sau de anularea unui raport juridic convențional existent între părți, ceea ce netăgăduit urmează a fi rezolvat pe calea unei acțiuni principale, relativă la validitatea contractului cu consecințele ce comportă, iar nu pe calea excepțională din art. 66 bis pr. civ.

Că, prin urmare, motivele de recurs discutate sunt întemeiate.

Văzând și art. 31 al. 2 din legea organică a Curții de Casație.

Pentru aceste motive, casează fără trimitere.

TRIBUNALUL PRAHOVA

SECȚIA III-a

Audiența dela 16 Octombrie 1919

Președinția d-lui G. I. Andreiovici, judecător de ședință delegat dela s. II.

Firma Tepeș-Șerbănescu cu Ministerul de Răsboiu și acela de Industrie și Comerț.

RECHIZIȚIUNI FĂCUTE DE INAMIC.—TITLU DE PROPRIETATE.—VALIDITATEA LUL.—ART. 52 DIN CONVENȚIA DELA HAGA.

RECHIZIȚIUNI FĂCUTE DE INAMIC.—TITLU DE PROPRIETATE.—STATUL ROMÂN SUB-ACHIZITOR.—REVENDICAREA MĂRFURILOR RECHIZIȚIONATE.—DECRETELE-LEGE 3795/918 și 1656/919.

1°. Rechizițiunile făcute de ocupant pentru necesitățile armatei sale și cu autorizația comandantului din localitatea ocupată, constituie un titlu de proprietate definitiv, iar faptul că posterior rechiziției regulat făcute inamicul a început a desface la particulari din lucrurile rechiziționate, nemai făcând trebuință armatei sale, nu poate invalida titlul de proprietate creat prin rechiziție.

2°. Statul român devenind sub-achizitor legitim asupra mărfurilor rămase în depozitele lăsate dela inamic, este proprietar al acelor mărfuri, iar proprietarii cărora le-au fost rechiziționate nu mai pot revendica proprietatea lor, ei au numai o creanță contra Statului pentru despăgubirea căreia au deschisă fie calea decretului-lege 3795/918, fie aceia a decretului-lege 1656/919.

No. 228. — Respins ca nefundat apelul făcut de către firma Tepeș-Șerbănescu contra ordonanței preridențiale cu No. 5085/919.

Tribunalul,

Având în vedere că apelanta firmă Tepeș-Șerbănescu prezintă în instanță mai multe bonuri de rechiziție emise de un depozit al fostei armate de ocupație, în original și în traducere la dosar;

Având în vedere că numita apelantă susține, ca prim motiv de apel, că acele bonuri de rechiziție nu îndeplineau condițiunile de formă necesare pentru a putea fi considerate ca bonuri reprezentând rechizițiunea regulată, căci nu se arată în acele bonuri ordinul comandantului care a dispus rechiziția, corpul de armată pentru care se face, prețul obiectelor rechiziționate, semnătura reprezentantului aceluia corp de armată de primirea obiectelor și a autorității române la care s'a adresat cererea; că, așa fiind, rechizițiunea fiind regulată în formă, constituie în realitate un abuz de drept și o violățiune a convenției internaționale și ca atare intră în prevederile decretului-lege No. 1480 din Decembrie 1917, care declară nule și neexistente actele abuzive comise de inamic;

Având în vedere că în doctrină s'a admis în totdeauna dreptul inamicului de a face rechizițiuni (V. Bonfils, *Manuel de droit international public*, ed. 1912 p. 792; Guelle, *Les lois de la guerre*, t. II, p. 182 et 183; Bluntschli, *Die Bedeutung und die Fortschritte des Volkerrechts*, 1877; Kluber, *Droit des gens moderne de l'Europe*, t. II, sec. II; Brie Preiss, *De droit international public*, ed. III, pag. 415 etc.), care drept se justifică prin necesitățile războiului și prin suveranitatea de fapt pe care inamicul o exercită în teritoriul ocupat; că acest principiu a fost admis și prin art. 40 și urm. al declarațiunei dela Bruxelles din 1874, prin art. 56 și urm. din manualul dela Oxfordt, precum și prin regulamentele anexate la convențiunea dela Haga din 1899 și 1907, art. 52; dar chiar înainte de convențiunea dela Haga, jurisprudența franceză a consacrat dreptul de rechizițiune al inamicului prin mai multe deciziuni ale Curții de Casație (Cas. 13 Mai 1873, 27 Febr. 1875. Sirey 1873. I, 311; II 75; I 267);

Având în vedere că, așa fiind, dreptul de rechizițiune al inamicului în prezent este consacrat și regulamentat și prin convențiunea dela Haga (art. 52 anexă la convențiune), care fixează principiul că rechizițiunile vor fi cerute pentru trebuințele armatei de ocupațiune;

Având în vedere că din bonurile de rechizițiune emise de acel depozit, rezultă că s'a rechiziționat firmei apelante Tepeș-Șerbănescu lucruri ca: fierărie, șuruburi, caiele, metri de lemn, mistrii, sape pentru zidari, sârme de oțel, pluguri, lopeți, clește pentru

cizmărie, fierăstrae, etc. din care se vede că unele lucrări puteau servi la potcovitul cailor și în general la îngrijirea lor, precum: caiele, colțuri, țesale, altele la diferite construcțiuni necesitate de interesele războiului, precum: metri de lemn, fierărie, șuruburi, mistrii, sape pentru zidari, altele la exploatare agricole necesitate de nevoile de hrană ale armatei, precum: lopeți, pluguri, altele pentru atelierele armatei, precum: fierăstraie, clește pentru cizmărie, iar sârma de oțel pentru formarea barierelor de sârma din fața tranșeele de luptă, etc. așa încât armata germană, una din cele mai bine organizate din lume, a putut avea nevoie de acele mărfuri rechiziționate, iar bonurile emise poartă *entetul* „Administrația militară în România, statul major economic secția XIII, exploatarele industriale de război, inginerul regional” (în traducere), unul din numeroasele servicii organizate pentru interesele armatei inamice în timp de război și semnătura de primire a agentului dela depozit;

Având în vedere că așa fiind, rechizițiunile efectuate de numitul depozit german, au fost făcute pentru trebuințele armatei de ocupațiune, deci în spiritul art. 52 din convențiunea dela Haga;

Având în vedere că art. 52 al. 3 cere ca aceste rechizițiuni să fie făcute cu autorizatiunea comandantului în localitatea ocupată;

Având în vedere că, punând acest principiu, convențiunea dela Haga nu arată forma în care să se dea această autorizatie, și nearătând forma, urmează a se vedea împrejurările în care s'a făcut rechiziția dacă pot implica acea autorizatiune;

Având în vedere că, în specie, bonurile au fost emise de un depozit al armatei de ocupațiune din Ploesti; că acest depozit emitând bonuri cu entetul care arată un serviciu industrial al armatei de ocupațiune prin înțuși creațiunea lui fiind destinat a se aproviziona cu lucruri necesare armatei de ocupațiune, implicit a fost autorizat a rechiziționa cele necesare armatei inamice, în legătură cu serviciul respectiv, deci implicit autorizatia comandantului din localitate era dată concomitent cu înființarea depozitului;

Având în vedere că dacă cu ocaziunea altor rechizițiuni ce s'au făcut apelantului i s'au emis bonuri de rechizițiune care poartă semnătura ofițerului care a făcut rechizițiunea și diferite stampile ale unităților militare și semnătura primarului din localitate, bonuri pe care apelantul le-a prezentat în instanță (bonurile originale și în traducere la dosar), este o chestiune de psihologie care poate explica acea formă de circumstanță întrebuițată de autoritățile germane.

Intr'adevăr, acele bonuri prezentate în instanță, afară de cele ale numitului depozit, se văd emise de

diferite unități mobile, multe poate în trecere prin oraș, fie unități de luptă, fie auxiliare, în nici un caz depozite; ori, era în interesul locuitorilor ca să nu fie frustrați de diferiți militari cari s'ar fi prezentat fără nici o formă să rechiziționeze prin dreptul pumnului și al teroarei tot ce voiau și era mai cu seamă în interesul menținerii disciplinei armatei germane inamice atât de necesară și cultivată, și în interesul superior tot al armatei inamice, ca să nu se secătuiască averile locuitorilor prin jafuri, punându-se astfel la un moment dat într'un greu impas nevoile armatei de ocupațiune; ori, prin formele întrebuițate, regulându-se forma rechizițiilor, se putea verifica la fiecare pas necesitatea și câtimea rechizițiunilor făcute. Dealtfel, forma rechizițiilor, chiar la acele bonuri prezintate variază dela unitate la unitate, așa în cât independent de convențiunea dela Haga, care nu arată nici o formă, ci emite numai o idee de fond, existența autorizărei comandantului din localitatea ocupată, fără să arate forma în care să fie manifestată acea autorizare, nu era o formă sacramentală și unitară, nici la acele unități mobile, care prin bonurile pe care le-a emis, nici ele nu arată în formă decât viza ofițerului care face rechiziția, viza primarului localității, stampila unității pentru care se face rechiziția și nu autorizatia comandantului din localitatea ocupată în care se făcea rechiziția. Se poate susține de aci că nu există autorizatie tacită sau poate chiar expresă, prin ordonanțe, ordine verbale sau scrise ale comandantului localității că toate acele unități militare, ca oricare unități militare să se aprovizioneze prin rechizițiuni? Dealtminteri, chiar apelantul recunște validitatea completă a acestor ultime bonuri de rechiziție, declarând că pentru dânsule nu are decât calea decretelor-legi de despăgubiri cu No. 3795 (Monit. Of. No. 221 din 28 Decembrie 1918 și No. 656 Monit. Of. No. 11 din 30 Aprilie 1919), ori și aceste bonuri ca și cele emise de numitul depozit, nu exprimă formal un singur lucru cerut de convențiunea dela Haga: autorizatiunea comandantului din localitatea ocupată, și care totuși reese și pentru unele ca și pentru altele din împrejurările arătate; exprimă totuși ultimele bonuri examinate, formalități și forme întrebuițate de armata germană, variind dela unitate la unitate și care forme nu sunt cerute de convențiunea dela Haga.

Considerând că așa fiind, bonurile emise de numitul depozit fiind bine emise în spiritul convențiunei dela Haga, primul motiv de apel cată a se respinge.

Având în vedere că apelantul mai invoacă ca motiv de apel faptul că dela acest depozit se vindeau mărfuri și locuitorilor, și anume susținând că se

constituise o societate de exploatare industrială sub protecțiunea inamicului ocupant și exercita comerțul în locul comercianților deposezați de avutul lor și cu prețuri exorbitante; că acest fapt constituie o violare a convențiunei dela Haga.

Având în vedere că din depunerile martorilor audiați în instanță se constată că cine avea nevoie de anumite mărfuri de fierărie, putea obține dela autoritățile germane, justificând necesitatea, bonuri pe care le realiza la acel depozit. Era o facilitate care se făcea publicului, care justifica necesitatea, iar nu un comerț curent și un depozit constituit pentru a face comerț, înființându-se o societate industrială în acest scop. Nici cu martorii audiați nu se poate dovedi creațiunea acestei societăți cu scopul de a face comerț și nici cu bonurile emise care poartă en-tetul „Administrația militară în România, Statul major economic, secția XIII, exploatarea industriale de război, inginerul regional” și care indică foarte bine serviciul armatei inamice, care putea rechiziționa în legătură cu serviciul respectiv;

Având în vedere că armata de ocupațiune, după primele luni ale anului 1918 a început a trece printr-o perioadă de pasivitate, când necesitățile ei se micșorau odată cu distrugerea a unei mari părți din efectivele de pe frontul român și trecerea lor în alte țări; că așa fiind, proviziunile de tot felul acumulate prin depozite, nu mai puteau fi necesare în măsura dinainte de încheierea păcii, sau cu atât mai mult, de preliminarile păcii;

Având în vedere că așa fiind, cum se putea prevedea o eventuală retragere, fie „à l'amiable” în urma păcii care era pe cale de a se încheia, fie în alte împrejurări, cum s'a și întâmplat, indiferent, armata germană de ocupațiune găsindu-se la un moment dat din diferite împrejurări de ordin extern, cu o cantitate de mărfuri la acel depozit care depășea necesitățile în vederea cărora fuseseră acumulate, în momentul în care au fost rechiziționate, a început a vinde accidental dela depozitul „Uzinele Metalurgice” din Ploesti, diferite mărfuri de fierărie sau altele care le avea în depozit, la diferiți locuitori care se prezentau cu anumite forme;

Având în vedere că rechizițiunile, dacă sunt făcute pentru necesitățile armatei și cu autorizația comandantului în localitatea ocupată, crează un titlu de proprietate definitiv.

Având în vedere că în speță, rechizițiunea făcută intrunește aceste elemente;

Având în vedere că, dacă în mod accidental ulterior rechizițiunii regulat făcute, din anumite împrejurări, fie de ordin extern, fie chiar de ordin intern, inamicul a început a desface din lucrurile rechiziționate care nu îi mai fac trebuință, nu se poate susține că prin acest fapt se invalidează titlul său de proprietate;

Având în vedere că, în specie, armata inamică dacă ulterior rechiziționării mărfii care i-a transmis proprietatea lor, a înstrăinat o parte din acele mărfuri din împrejurări de ordin extern sau din orice alte împrejurări, nu și-a putut prin acest fapt invalida titlul său de proprietate, bine dobândit asupra mărfurilor ce mai rămân;

Considerând că așa fiind, armata inamică ocupantă evacuând în grabă teritoriul ce-l ocupase și părăsind depozitul ce interesează în cauză, armata română venind pe urmele armatei inamice, a dobândit acest depozit ca pradă de război;

Considerând că Statul român, în specie Ministerul de Război și Ministerul de Industrie și Comerț, ca sub-achizitori legitimi ai mărfurilor din acel depozit, proprietari în virtutea titlului de proprietate ce îl crează prada de război, este la adăpostul oricărei pretențiuni de revendicare din partea apelantului Tepeș-Serbănescu, care nu are decât un titlu de creanță conform decretului No. 3795, Monit. Of. No. 221 din 28 Decembrie 1918, și No. 1656, Monit. Of. No. 11 din 30 Aprilie 1919;

Considerând că independent de considerațiunile speciei de față și chiar în cazul unei rechizițiuni neregulate, sunt autori cari susțin că rechizițiunile transmit în totdeauna proprietatea, și lucrul dobândit nu poate fi revendicat dela terțiul posesor (Alexandresco, t. XI, p. 373; Laurent, t. XXXII No. 596; Beltjens, VI art. 2279 No. 52; Pand. Belges, etc.);

Considerând că așa fiind, apelantul Tepeș-Serbănescu având marfă din magazinul său rechiziționată cu bonuri de rechiziție date de depozitul „Uzinele Metalurgice” din Ploesti al armatei inamice ocupante, va putea uza de dreptul ce-i dă decretul-lege No. 3795, Monit. Of. No. 221 din 28 Decembrie 1918, și decretul-lege No. 1656, Monit. Of. No. 11 din 30 Aprilie 1919 pentru a fi despăgubit, primul decret vizând prin art. 2 nu numai rechizițiunile, dar chiar jafurile, luările de față, sau orice alt mod de păgubire din partea inamicului, iar prin celalt decret se instituie comisii pentru cercetarea daunelor cauzate de război, constatarea și evaluarea lor (art. 1, 6, etc.), așa încât chiar dacă marfa apelantului nu ar fi fost obiectul unei rechizițiuni regulate, dar chiar a unui jaf sau oricărui alt mod de păgubire din partea inamicului, și tot numita firmă apelantă nu ar fi putut uza pentru dezdaunarea sa, decât de menționatele decrete-legi; deci decretul No. 1480 din 9 Decembrie 1917 invocat de apelant trebuie înălțurat din discuțiune, ca fiind fără interes în cauză, și examinarea lui ar fi cu totul inutilă în specie, fiind și anterior celorlalte două decrete, care vizează pagubele prin rechizițiuni, etc.

Considerând deci că așa fiind, apelanta firmă Tepeș-Serbănescu are altă cale legală pentru a fi dezdaunată de pagubele cauzate prin rechizițiunea mărfurilor sale de către depozitul înființat la Uzinele Metalurgice din Ploesti, strada Gărei No. 29, de armata inamică ocupantă, așa că apelul se privește nefundat și urmează a fi respins;

Pentru aceste motive, redactate de d-l supleant Dem. C. Ștefănescu-Prîboi, respinge, etc.

Semnați: C. I. Antonescu, Dem. C. Ștefănescu-Prîboi.

O p i n i u n e.

Subsemnatul judecător, difer de opiniunea majorității tribunalului, pentru următoarele motive:

Având în vedere, în drept, că convențiunea dela Haga, la care a aderat și Statul român, legitimează

rechizițiunile făcute de ocupant din averea particularilor numai atunci când ele sunt dictate de necesitățile războiului, adică când ele servesc numai interesele armatei;

Că, în acest scop, numita convențiune, prin regulamentul său, stabilește anumite forme, ca: autorizarea comandantului respectiv, despăgubirea celor deposedați imediat, în bani sau bonuri de rechiziție emenate dela cei în drept;

Că, pentru a nu se confunda jafurile ce se comit cu ocazia invaziunii armatei de ocupațiune săvârșite concomitent cu rechizițiunile făcute pentru nevoile armatei, doctrina și jurisprudența au admis și acele rechiziții regulate în formă, dar care totuși servesc numai în interesul armatei de ocupațiune, să transmită proprietatea la ocupant în deosebire de acele jafuri și rechizițiuni, cari nu se fac pentru necesitățile războiului și care rămân astfel acte de spoliațiune și abuz, făcute cu călcarea dispozițiilor dela Haga, privitoare la legile și uzurile de război pe uscat;

Având în vedere că, în specie, făcându-se dovadă de către reclamanți prin martorii audiați la 14 Octombrie a. c., că mărfurile de fierărie și brașovenie ce li s'au rechiziționat în anii 1917-1918 cu bonuri de rechiziție regulate și neregulate nu au servit intereselor armatelor ocupante, ci că ele fiind vândute la particulari în comerț cu prețuri ridicate, nu au servit la necesitățile războiului, singurul caz când ele sunt legitimize de convențiunea dela Haga și în care ele transmit proprietatea la ocupant;

Considerând că, în acest caz, atunci când armatele germane ocupante au fost isgonite din țară și depozitele dela Uzinele metalurgice în care se găseau și se găsesc și azi mărfurile reclamanților, au căzut în mâinile armatei române, ele au intrat astfel în posesiunea lor, vițiate de violarea convențiilor și a dreptului ginților și ca atare nici Ministerul de Război și nici Ministerul de Industrie și Comerț nu pot invoca azi ca sub-achizitori dreptul de proprietate pe care îl avea armatele ocupante, căci după cum se arată mai sus, dreptul lor nu se bazează pe rechizițiunile făcute numai în interesul armatei, singurele legitimize de convențiunile internaționale, ci pe acte de spoliațiune;

Că dar, posesiunea virtuală a mărfurilor rechiziționate de armatele germane nu se putea valida prin trecerea în mâinile armatei române;

Având în vedere că Ministerul de Război și Ministerul de Industrie și Comerț nu pot invoca azi nici ficțiunea legală „*jus postlimini*” din institutele lui Justiman, în virtutea căreia atunci când ocupantul este isgonit din teritoriul ocupat, toate lucrurile ce constituiau prada de război, „*praeda bellica*”

trec în proprietatea statului isgonitor; că, în specie, prada de război luată de armatele germane isgonite se compune din lucruri ale supușilor statului isgonitor, luate prin violarea convențiilor internaționale de inamic și ar fi straniu și în contra oricărui principiu de echitate, ca Statul român, atunci când găsește în depozitele lăsate de dușmani averea supușilor săi, să invoace dreptul său la prada de război și să nu o restituie acestora așa în natură cum se găsește.

Este absurd ca statul să ia prada de război dela supușii săi, căci nu se poate concepe în drept ca pradă de război, decât tot ce armatele învingătoare capturează dela cele inamice, ca: arme, munițiuni, alimente, îmbrăcăminte, etc. dar când ele nu provin dela supușii statului învingător și rupte dela aceștia prin abuz și spoliațiune de către vrăjmaș.

Considerând astfel că reclamantul poate invoca astăzi decretul No. 1480 din Monit. Of. No. 216 în virtutea căruia se poate reintra în posesiunea mărfurilor ce se vor constata că sunt ale sale în depozitul dela uzinele metalurgice și că nu este obligat a uza de decretul No. 3795 din 28 Decembrie 1918 și No. 1656/919 care dau dreptul la despăgubiri celor care au suferit pagube prin abuz, sau din cauza războiului în zona de luptă sau în afară, și ale căror lucruri, mărfuri, etc. s'ar fi distrus sau pierdut în orice caz, sub oricare formă ar fi fost lipsit de ele și astăzi nu ar mai exista; ori nu aceasta este specia noastră în care mărfurile reclamanților există și se găsesc în natură, căci ar fi absurd ca în loc ca ele să fie restituite în natură celor în drept, aceștia să fie obligați a cere despăgubiri eventuale, problematice și reduse, iar proprietarii mărfurilor să privească cum averea lor se vinde de către stat speculanților;

Că, așa fiind, suntem de părere că decretul No. 1480 este perfect aplicabil în apelul de față și că Ministerul de Război și Ministerul de Comerț urmează să fie obligate conform art. III din acel decret să facă pe apelanți să reintre în posesiunea lucrurilor lor, de care au fost deposedați de vrăjmași prin violarea convențiilor internaționale, lucruri compuse din mărfuri de fierărie și brașovenie aflate la Uzinele Metalurgice din Ploști și care se vor găsi acolo purtând etichetele și insignele firmei apelanților, întrucât Statul nu are nici un titlu de proprietate asupra lor, el neputându-se substitui ca achizitor al unui drept vițiat al vrăjmașului isgonit, drept bazat pe violațiune și abuz, iar nu pe rechizițiuni regulate conform convențiilor dela Haga.

Semnat: Judecător, G. Andreiovicl.

„DACIA-ROMANIA“

SOCIETATE GENERALA DE ASIGURARE IN BUCUREȘTI
— Intemeiată la 1871 —

Capital de acțiuni Lei 24.000.000 deplin vărsat
Totalul garanțiilor 85.901.880 „ „
Daune plătite dela înființarea Societății 294.493.494 „ „
Daune plătite în anul 1919 „ 11.820.397 „ „

„Dacia-România“ este societatea cea mai veche și mai puternică din țară. Trecutul ei, însemnatele sale capitaluri și persoanele cari o conduc, dau asiguraților cele mai depline garanții pentru asigurări cât mai mari în ramurile: Incendiu, grindină, transporturi, viața, accidente, furturi prin spargere și anume: în condițiunile cele mai prielnice pentru asigurați.

Increderea deosebită de care, cu drept cuvânt, se poate bucura Societatea „Dacia-Romania“ și pe viitor, este învederată atât prin capitalul de lei 3.507.383.547 ce i-a fost încredințat la asigurare în 1919, cât și prin despăgubirile de peste 294 milioane ce ea a plătit până acum.

Asigurarea este reală numai dacă se întemeiază pe garanții morale și materiale depline și bine dovedite, De altfel, zicătoarea populară „asigurat la Dacia“, datorită bunului simț al publicului, arată fericindu-l pe omul prevăzător, care a știut să se adăpostească de orice pagubă ce i-ar pricinui ceasul rău.

Lămuriri se dau de îndată, la cerere, în București, la sediul Societății, str. Wilson 3, sau la agenția ei principală din str. Stavropoleos 10, iar în județe la agențiile ei din toate orașele României Mari.

„GENERALA“

SOCIETATE ROMANA DE ASIGURARI GENERALE
CAPITAL SOCIAL DEPLIN VARSAT LEI 3.000.000

Fonduri de garanții la finele anului 1917 Lei 48.807.834,48
Daune plătite în anii 1916 și 1917 „ 9.110.106,48
Daune plătite dela înființarea Societății „ 99.582.216,18
Asig. asupra vieții în vig. la finele anul. 1917 „ 92.131.065,52

SEDIUL:

BUCUREȘTI
PIAȚA UNIVERSITĂȚII
(în dosul stat. Mihai Vit.)

REPREZENTANȚA

GENERALA:

BUCUREȘTI
STRADA SMARDAN No. 4

AGENȚII IN TOATE ORAȘELE DIN ȚARĂ

ASIGURARI CONTRA DAUNELOR DE:
INCENDIU, GRINDINA, TRANSPORT
(Fluvial, Maritim și Terestru)

Asigurări în ramurile: Viața, accidente, etc.

„NATIONALA“

SOCIETATE GENERALĂ DE ASIGURĂRI IN BUCUREȘTI

Capital de acțiuni deplin vărsat Lei 3.000.000.00
Fonduri de rezervă „ 42.293.627.70
Total Lei 45.293.627.70
Daune plătite dela fondarea Societății „ 142.000.000.00

Președinte, **P. GRĂDIȘTEANU.**

Vice-președinte, **I. M. ELIAS**

CONSILIERI:

D. D. Bragadiru
Henri Catargi
Dr. I. Costinescu
H. D. Fulga
H. Hornstein

I. Negruzi
C. A. Panaitescu
Em. Porumbaru
Prințul Barbu Știrbey

Director General, **I. A. BERINDEI.**

Sub-Director, **I. SĂVULEANU.**

„NATIONALA“

asigură în contra incendiului, grindinei, în contra riscurilor de transport (fluvial, maritim, terestru). Asigurările asupra vieții se primesc în toate combinațiunile uzitate, precum: **Caz de moarte. — Supraviețuire. — Zestre și Rente.**

Sediul social la palatul societății strada Paris No. 12. București

— Unde se află și reprezentanța generală a societății —

AGENȚII IN TOATE ORAȘELE ȚĂRII

Conservarea Sănătății

Pe vremea de iată, când asprimea temperaturii și umescala expune sănătatea noastră la răceli și provoacă tot soiul de dureri reumatice, gută și nevralgii, sunt neprețuite serviciile ce le aduce renumitul și cel mai salutar remediu de casă

DIANA FRANTZBRANTTWEIN

Fabricat de „DIANA“, Societate Anonimă din București
Strada Foișor No. 8

Dacă dureri de cap vă chinuesc
câteva frecțiuni pe frunte le ameliorează și le face să dispară

Dacă aveți dureri crâncene în toate membrele,
masajele cu acest reconfortant vă fac mare bine

Dacă vă doare dinții sau aveți inflamația gingiilor
câteva picături turnate pe vată alină durerile și vă puteți odihni

Se găsește la toate Drogueriile și Farmaciile în sticle
prevăzute cu capsule de plumb și marca fabriciei

Prețul unei sticle Diana { Mică Lei 6.—
Mijlocie „ 13.—
Mare „ —

„PREVEDEREA“

Revistă pentru studiul asigurărilor private și sociale

Sub direcțiunea D-lui **V. ATHANASOVICI**

Cu concursul mai multor colaboratori competenți în ramura juridică și economică
Apare lunar — Abonamentul 40 Lei pe an

Redacția și Administrația: **Bulevardul Schitu Măgureanu No. 25 bis**

BIBLIOGRAFIE

A apărut în edițiunea oficială volumul II din lucrarea întocmită sub îngrijirea Ministerului de Justiție : cuprinzând :

COLECȚIUNEA de legi, decrete-legi, regulamente, decrete, deciziuni ministeriale și orice alte măsuri în vederea stării de război (5 Ianuarie 1918 - 31 Martie st. v. 1919).

Volumul conținând 900 pagini se află de vânzare la Ministerul Justiției, arhiva direcțiunii comptabilității, cu prețul foarte redus de 30 lei.

A apărut:

Responsabilitatea Statului și Noua concepție de despăgubire pentru Daunele de Război în Doctrina și Legislațiunea Franceză și Română

DE

CORNELIU BOTEZ

Procuror la Înalta Curte de Casație și Justiție

PREȚUL 3 LEI

La Institutul de editură „Reforma Socială”. București, Pasagiul Român, 20.

Contribuțiunile la o reformă a Codului Penal de I. B. GEORGESCU

Prim-procuror la Trib. Dolj

Lucrarea apărută acum în editura Institutului de Arte Grafice „Samitca” din Craiova.

Se găsește de vânzare la toate librăriile și se poate procura și direct dela editor.

Prețul unui exemplar Lei 6.—

„C O L U M B”

Societate anonimă de EXPORT ȘI IMPORT

Sediul : Str. Bursei No. 4 (Camera de Comerț)

DEPOZITE ȘI VANZĂRI

Strada Luterană No. 29—31 și Calea Moșilor No. 88

Cu sucursale în toată lumea

Cumpără și vinde orice mărfuri**BANCA DE CREDIT ROMÂN**

— SOCIETATE ANONIMĂ —

CAPITAL SOCIAL, DEPLIN VÂRSAT LEI 20.000.000

BUCUREȘTI, BRĂILA, GALAȚI, IAȘI, CONSTANȚA

Operațiunile Băncii :

Deschiderea de conturi-curente, încasări și scontări de efecte asupra României și străinătății, încasări și scontări de cupoane și titluri, avansuri pe titluri și alte garanții, eliberează ocure și scrisori de credit asupra tuturor țărilor, și face orice alte operațiuni de bancă, cenzual gajuri de mărfuri, operațiuni de depou și report, etc. Primește cereale a consignatie și se însușinează cu vânzarea lor.

BANCA NAȚIUNEI

Soc. Anonimă.—Capital și rezerve Lei 80.000.000

SEDIUL CENTRAL :

București, E-dul Carol No. 11 (Piața Rosetti).—Tel. 15/27

Face toate operațiunile de Credit și Scont.—Primește economii spre fructificare în condițiunile cele mai avantajoase.

Secțiune specială pentru operațiuni de Bursă.

Finanțează întreprinderi comerciale și industriale.

GOSPODĂRIILE ȚĂRĂNEȘTI

Soc. Anonimă.—Capital social 10.000.000 Lei

SEDIUL CENTRAL :

București, Bulevardul Carol 1, (Piața Rosetti), Etajul II

Importă tot felul de produse necesare sătenilor, Exportă produsele țărănești.

CASELE POPULARE

Soc. Anonimă.—Capital social Lei 5.000.000.—București

Cumpără și vinde terenuri și imobile în raza orașului București.—Construiește în Capitală locuințe cu plată în rate întrebunțând materiale produse din Fabricile proprii.

Execută în atelierelor sale orice lucrare referitoare la construcție. Secțiune specială de întreprinderi.

Furnizează materiale de construcție de cea mai bună calitate aduse direct pe șantiere.

Elaborează proiecte complete și execută amenajări, transformări și restaurări de imobile, de orice importanță.

S. T. A. R.**Soc. de Tracțiune Automobilă din România**

Soc. Anonimă.—Capital social Lei 5.000.000.—București

Furnizează trăsuri-automobile, auto-tractoare, moto-culatoare, de tot felul din cele mai reputeate fabrici. — Repară mașini, repede, conștiincios și eficient. — Execută transporturi de persoane și mărfuri în toată țara cu prețuri convenabile. Cumpără și vinde ocazional mașini și piese de automobile.

TIPOGRAFIA GUTENBERG

Soc. Anonimă.—Capital social Lei 2.000.000.—București

Vechea Casă de încredere, întemeiată în anul 1889 transformându-se în Societate Anonimă pe acțiuni și fiind înestrată cu cele mai perfecționate mașini, execută și editează orice lucrări de

TIPOGRAFIE ȘI LEGĂTORIE DE CĂRȚI

Secțiune specială pentru registre de tot felul

S. R. C.**Societ. Română de Combustibil**

Soc. Anonimă.—Capital social Lei 2.000.000.—București

Cumpără și Exploatează păduri, mine de cărbuni și terenuri petrolifere